

РЕЦЕНЗИЈА

НА УЧЕБНИК „ОДРЖЛИВОСТ И ДИГИТАЛИЗАЦИЈА ВО ТУРИСТИЧКАТА
ДЕСТИНАЦИЈА И ХОТЕЛСКИОТ СЕКТОР” ОД ПРОФ. Д-Р ТАЊА
АНГЕЛКОВА-ПЕТКОВА И ДОЦ. Д-Р ЦВЕТАНКА РИСТОВА-МАГЛОВСКА,
ФАКУЛТЕТ ЗА ТУРИЗАМ И БИЗНИС ЛОГИСТИКА,
УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ” ВО ШТИП

Врз основа на одредбите од Статутот и Правилникот за единствените основи за остварување на издавачката дејност на Универзитет „Гоце Делчев” во Штип, како и Одлуката бр. 2102-214/11 од 320. редовна седница на Наставно-научниот совет на Факултет за туризам и бизнис логистика, одржана на ден 5 декември 2024 година, избрана е Рецензентска комисија во состав:

- д-р Дејан Методијески, редовен професор, Факултет за туризам и бизнис логистика при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип,

- д-р Оливер Филипоски, вонреден професор, Факултет за туризам и бизнис логистика при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип

за изготвување на извештај, рецензија на приложениот учебник „ОДРЖЛИВОСТ И ДИГИТАЛИЗАЦИЈА ВО ТУРИСТИЧКАТА ДЕСТИНАЦИЈА И ХОТЕЛСКИОТ СЕКТОР” од авторите проф. д-р Тања Ангелкова-Петкова и доц. д-р Цветанка Ристова-Магловска, наменет за студентите на втор циклус студии на Факултетот за туризам и бизнис логистика при Универзитет „Гоце Делчев” во Штип.

Учебникот со наслов „Одржливост и дигитализација во туристичката дестинација и хотелскиот сектор” припаѓа во научната област управување со туристички простор и хотелиерство според меѓународната Фраскатијева класификација.

По прегледот на учебникот, Комисијата до Наставно-научниот совет на Факултетот за туризам и бизнис логистика го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

Општи податоци за учебникот: Учебникот „Одржливост и дигитализација во туристичката дестинација и хотелскиот сектор“ од проф. д-р Тања Ангелкова-Петкова и доц. д-р Цветанка Ристова-Магловска е наменет за потребите на студентите на Факултетот за туризам и бизнис логистика при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип за подготвување на испитот по предметот Одржливост и дигитализација на туристичката дестинација. Содржината на учебникот ја опфаќа потребната материја за предавањата по предметот Одржливост и дигитализација на туристичката дестинација, според Наставната програма на Факултетот за туризам и бизнис логистика. Овој избран предмет се изучува во првиот семестар на прва година, како задолжителен предмет на насоката Меѓународен туризам кој носи шест кредити и има фонд на часови 2+2+1.

Податоци за обемот на учебникот: Содржината на учебникот е претставена во текст од вкупно 310 страници (А4 формат, фонт Arial, големина на буквите 11) поделени во 22 тематски целини распоредени во согласност со наставната програма на истоимениот предмет. Обемот и содржината на приложениот учебник се во согласност со критериумите според бројот на часови и според одредбите од Правилникот за единствените основи за остварување на издавачката дејност на Универзитет „Гоце Делчев” во Штип.

Податоци за постоење на сличен или ист наслов: Според нашите сознанија, ваков учебник, по обем и содржина, којшто одговара на предвидената наставна програма по предметот Одржливост и дигитализација на туристичката дестинација на Факултетот за туризам и бизнис логистика при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип не е објавен.

Краток опис на содржината: Учебникот е напишан на лесен и разбирлив јазик. Текстот и целата содржина се конципирани во 22 тематски дела и литература.

Првото поглавје *Одржлив развој* го дефинирање поимот одржлив развој и притоа дава краток преглед на историскиот развој на одржливиот туризам. Поголавјето ги претставува целите на Обединетите нации за одржлив развој и туризам. Влијанието на одржливиот развој врз планетата Земја и туристичките дестинации, исто така, е елабориран.

Второто поглавје *Одржлив туризам* го дефинира одржливиот туризам со претставување на индексите на конкурентност во одржливиот туризам. Претставени се и засегнатите страни во рамките на одржливиот туризам. Поголавјето завршува со анализа на Агенда 21 и нејзиното значење за одржливиот туризам.

Третото поглавје *Одржлив туризам пред пандемијата КОВИД-19 и по пандемијата* дискутира за опција или решение за свет по пандемијата и значењето за туристичката индустрија.

Четвртото поглавје *Влијанието на одржлив туризам врз животната средина* ги претставува и анализира социо-културните и економските влијанија, влијанието врз растителниот и животински свет, како и несаканите ефекти од развојот на туризмот врз животната средина. Поголавјето образложува и мерки за заштита од можните негативни влијанија на туризмот врз животната средина.

Петтото поглавје *Влијанието на одржлив туризам врз туристичките дестинации* дискутира за облиците и индексите на конкурентност на туристичката дестинација, компаративните предности и синџирите на вредност на туристичката дестинација.

Шестото поглавје *Прекумерен или масовен туризам* ги претставува бројните последици од прекумерниот и неконтролиран развој на туризмот во одредени туристички дестинации.

Седмото поглавје *Трендови на одржлив туризам* ги забележува разновидните трендови кои го обележуваат глобалното движење на промената на туризмот кон одржлив, одговорен и планиран.

Осмото поглавје *Дигитализација: концепт, дефиниција, анализа, значење и можности* дискутира како преку анализа на концептот, дефинициите, импликациите и огромните можности може подобро да се разбере како дигитализацијата го обликува модерниот пејзаж и ги поттикнува иновациите во сè повеќе меѓусебно поврзан свет.

Деветтото поглавје *Дигитализација во туристичката дестинација* ги истражува повеќеслојните импликации на дигитализацијата врз туристичките дестинации, испитувајќи ги и придобивките и предизвиците што произлегуваат од оваа тековна трансформација.

Десеттото поглавје *Дигитализација во хотелскиот сектор* го истражува повеќеслојното влијание на дигитализацијата во хотелскиот сектор, обезбедувајќи увид во неговите придобивки и потенцијални недостатоци.

Единаесетто поглавје *Дигитализација и одржливост во туристичката дестинација и хотелскиот сектор* претставува како имплементацијата на иновативни дигитални решенија може да ги поддржи одржливите практики во туристичката дестинација и хотелскиот сектор, што на крајот ќе го поттикне економскиот раст додека го зачувува еколошкиот интегритет.

Дванаесеттото поглавје *Дигитализација и дигитални технологии: сумиран преглед на потенцијални предности и недостатоци за туристичките дестинации и хотелите* обезбедува сеопфатен преглед со примери за тоа како дигиталните технологии ја трансформираат туристичката дестинација и хотелскиот сектор.

Тринаесеттото поглавје *Дигитални услуги во туристичките дестинации и хотелите: клуч за конкурентност* дискутира со примери како напредните дигитални услуги може значително да ја зајакнат конкурентноста во туристичките и хотелските области, на крајот трансформирајќи го начинот на кој овие индустрии работат и и служат на својата клиентела.

Четиринаесеттото поглавје *Онлајн туристички агенции, платформи за резервации и системи за резервации* ги анализира развојот и употребата на овие платформи кои нудат *се во едно* решение, овозможувајќи им на корисниците да ги споредуваат цените, да пристапуваат до коментарите на корисниците и да резервираат сместување, летови и услуги за изнајмување.

Петнаесеттото поглавје *Мобилни апликации, чет-ботови за услуги и виртуелни асистенти* дискутира како овие иновации не само што ги рационализираат операциите, туку и обезбедуваат персонализирани услуги кои можат да одговорат на индивидуалните преференци и потреби.

Шеснаесеттото поглавје *Мобилни пријавувања и паметни соби* ги претставува наведените технолошки достигнувања не само како фактор што ги менува традиционалните процеси на работа, туку како промена која носи зголемена побарувачка за практичност и персонализирана услуга во денешниот свет со брзо темпо.

Седумнаесеттото поглавје *Инфраструктура на паметни туристички дестинации* ги претставува повеќеслојните компоненти на инфраструктурата за паметна туристичка дестинација, испитувајќи како тие ги револуционизираат искуствата од патувањето, промовираат економски раст и поттикнуваат одржлив развој во туристичката индустрија.

Осумнаесеттото поглавје *Виртуелна и зголемена реалност* истражува како овие дигитални технологии ги преобликуваат перцепциите и очекувањата на туристите и гостите, поттикнувајќи ги иновациите низ туристичката индустрија.

Деветнаесеттото поглавје *Енергетска ефикасност и намалување на отпадот* ги испитува различните дигитални решенија што се моментално достапни, нагласувајќи ја нивната ефикасност во промовирањето на енергетската ефикасност и минимизирањето на отпадот, што на крајот ќе придонесе за поодржливи туристички практики кои се усогласуваат со современите еколошки стандарди и очекувањата на туристите.

Дваесеттото поглавје *Одржливи практики на храна и пијалаци преку дигитализација* ја претставува дигитализацијата како критична алатка во оваа транзиција, олеснувајќи ја имплементацијата на одржливи практики за храна и пијалаци кои не само што го подобруваат искуството, туку и промовираат одговорна потрошувачка.

Дваесет и првото поглавје *Примери од пракса* претставува и анализира шест примери од пракса за развој на дигитализација и дигитални технологии во туристичкото работење и хотелскиот сектор. Анализираниите примери ги вклучуваат Копенхаген, Барселона, Њујорк, Сеул, Костарика и Пекинг.

Дваесет и второто поглавје *Подготовка на работната сила за дигитална иднина* ги претставува акционите стратегии за образовните програми и заинтересираните страни во туристичката дестинација и хотелскиот сектор за ефективно да негуваат дигитално квалификувана работна сила способна да напредува среде овие брзи технолошки промени.

ЗАКЛУЧОК

Учебникот „Одржливост и дигитализација во туристичката дестинација и хотелскиот сектор“ претставува успешен обид на авторите да претстават научен материјал со висок квалитет во кој се дава можност за стекнување пошироки знаења и разбирања за наставата по предметот Одржливост и дигитализација на туристичката дестинација на втор циклус студии. Содржините на наставните единици се стручно и научно обработени, напишани на јасен и разбирлив јазик, а интерпретацијата на истите е во контекст со современите приоди од областа. Учебникот од педагошки и научен аспект го поседува потребното соодветно ниво за студентите на втор циклус студии. Приложениот учебник во целост ги задоволува критериумите за учебник, како и условите за издавање пропишани според Правилникот за единствените основи за остварување на издавачка дејност на Универзитетот „Гоце Делчев“ - Штип.

Оттука, Рецензентската комисија има особена чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Факултетот за туризам и бизнис логистика при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип, учебникот „Одржливост и дигитализација во туристичката дестинација и хотелскиот сектор“ од проф. д-р Тања Ангелкова-Петкова и доц. д-р Цветанка Ристова-Магловска да биде издаден како учебник за студенти на студиската програма Меѓународен туризам на Факултетот за туризам и бизнис логистика при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип.

РЕЦЕНЗЕНТИ

Д-р Дејан Методијески, редовен професор, с.р.

Д-р Оливер Филипошки, вонреден професор, с.р.